

Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnançları ve Problemlı İnternet Kullanım Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Alpaslan DURMUŞ¹, Uğur BAŞARMAK²

ÖZ

Bu araştırma, öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeylerinin, problemlı internet kullanım durumlarının ve aralarındaki ilişkinin belirlenmesini amaçlayan betimsel yapıda nicel bir çalışmadır. Çalışma grubu, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim bölümü, Matematik, Fen Bilgisi, Sınıf ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği anabilim dalı, Eğitim Bilimleri bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık anabilim dalı, Türkçe Öğretmenliği ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümlerinde öğrenim gören 343 eğitim fakültesi lisans öğrencisinden oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak, “Kişisel Bilgi Formu”, Şahin (2009) tarafından geliştirilen Eğitsel İnternet Kullanımı Öz Yeterlik İnançları Ölçeği ve Ceyhan, Ceyhan ve Gürçan (2007) tarafından geliştirilen Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma, öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı öz yeterlik inançlarının orta düzeyde ($\bar{x}=66.22$) olduğunu göstermiştir. Aynı zamanda internet kullanım deneyiminin eğitsel internet kullanım deneyimini de olumlu olarak farklılaştırdığı görülmüştür. Araştırma aynı zamanda öğretmen adaylarının Problemlı İnternet Kullanım (PİK) alışkanlıklarının düşük düzeyde ($\bar{x}=42.03$) olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar kelimeler: Eğitsel internet kullanımı, problemlı internet kullanımı, öğretmen adayları, öz-yeterlik

Investigation of the Relation between Teacher Candidates Internet Self-Efficiency Belief and Their Problematic Intended Use

ABSTRACT

This research is a descriptive study aiming at determining the relation between teacher candidates' internet self-efficiency belief and their problematic internet use. The study group is formed by 343 students studying at the departments of Primary School Teaching, Elementary Mathematics Teaching, Science Teaching, Social Sciences Education, Psychological Counseling and Guidance, Turkish Teaching and Computer Education and Information Technologies (CEIT) at the Ahi Evran University. Personal Information form, Educational Internet Usage Self-efficiency Belief (EIUSB) scale developed by Şahin and Problematic Internet Use (PIU) scale developed by Ceyhan, Ceyhan and Gürçan (2007) are used as data collecting tool. The results reveal that teacher candidates have mid-level of EIUSB ($\bar{x}=66.22$). The results also show that teacher candidates have low level of PIU habits($\bar{x}=42.03$).

* Bu makalenin bir bölümü 14-15 Nisan 2014 tarihleri arasında KKTC Gazimağusa'da düzenlenen olan “Eğitim Teknolojisinde Yeni Eğilimler” sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹Yrd. Doç. Dr., Mevlana Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Konya, adurmus@mevlana.edu.tr

²Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Kırşehir, ugurbasarmak@ahievran.edu.tr

Keywords: Educational internet usage, problematic internet use, teacher candidates, self-efficiency

GİRİŞ

İnternet ve internet uygulamaları, günümüz insanına yaşamını kolaylaştırması ve zenginleştirilmesi için pek çok farklı imkânlar sağlamaktadır. İnternetin kullanımı ile ilgili olarak yapılan farklı çalışmalar internetin, eğitim - öğretim, eğlence, iletişim, oyun oynama, araştırma yapma gibi farklı gereksinimleri karşılama amacıyla kullanıldığını vurgulamaktadır. Bunlar arasında belki de en önemlisi internetin eğitsel amaçlarla kullanılması olarak göze çarpmaktadır (Oral, 2004). Giderek internetin eğitsel uygulamaları ön plana çıkmakta, internette eğitsel amaçlarla yararlanma önem kazanmaktadır. Web 2.0 teknolojilerinin yaygınlaşması ve bunun getirdiği işbirliğine dayalı web ortamı, internetin eğitsel amaçlarla kullanımını desteklemektedir. İnternetin eğitime yönelik olarak sağlamış olduğu imkânlardan yararlanmak için, en temel bileşenlerden biri bireylerin ya da öğretmen adaylarının eğitsel amaçlı internet kullanımına ilişkin öz yeterlik inançlarının yüksek olması olarak vurgulanmaktadır. Eğitsel amaçlı internet kullanım öz yeterlik inancı, bilgisayar ve internet kullanım becerilerinin eğitsel amaçlarla kullanılmasına ilişkin öz-yeterlik düzeyi olarak tanımlanabilmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımına ilişkin öz yeterlik düzeylerinin, eğitsel amaçlı internet kullanımına ilişkin öz-yeterlik algılarını da etkileyeceği vurgulanmaktadır (Durnell ve Haag, 2002).

Fakat, bu avantajlarının ve bireyler için katkılarının yanında internet kullanımının artmasıyla birlikte, internete ilişkin problemlerde de artış gözlemlenmektedir. Özellikle günümüzde internet kullanımının artmasıyla beraber problemlerli internet kullanımında da artış görülmüştür (Spada, 2014). Örneğin, sanal ortamlarda başkalarına zarar verme ve dolandırıcılık, sanal şiddet sergileme, etik olmayan kullanım, yanlış bilgi verme veya bilgilenme, uygun olmayan içeriğe erişim, internetin patolojik kullanımı veya internet bağımlılığı gibi davranışlar bu tür problemlerden sayılabilir (Ceyhan ve Ceyhan, 2007).

Spada (2014) yapmış olduğu çalışmada, literatürde problemlerli internet kullanımını (Problematic Internet Use – PIU) tanımlamak için aynı anlama gelen farklı kavramların kullanıldığını belirtmiştir. Bunlar arasında internet bağımlılığı (Internet Addiction, Internet Dependence) ve patolojik internet kullanımını, problemlerli internet kullanım davranışını tanımlamak için kullanılmaktadır.

Bu problemlerin en başında problemlerli internet kullanım alışkanlıkları gelmektedir. Problemlerli internet kullanımı (Problematic Internet Use) veya internet bağımlılığı (Internet Addiction), internet ile ilişkili aşırı kullanımın oluşturduğu problemleri ifade etmek için kullanılmaktadır (Ceyhan, 2011). Problemlerli internet kullanımı bireylerin yaşamlarını farklı düzeylerde etkilemektedir. Problemlerli internet kullanım alışkanlığına sahip bireyler, günlük yaşantılarında yapmaları gereken işleri ihmal edebilmekte veya erteleyebilmekte,

zihinleri sürekli internet ile meşgul olmakta, aşırı internet kullanımı nedeniyle bireylerin hem akademik hem de kişisel gelişimleri negatif yönde etkilenmekte, sağlık, iletişim ve zaman yönetimiyle ilgili sorunlar yaşamaktadırlar (Ceyhan, 2011; Çağır ve Gürkan, 2010). İnternet bağımlılığı aynı zamanda, internet kullanımına sınırlama getirememeye, internete ulaşımın kısıtlandığı durumlarda sinirli ve tedirgin olma, sosyal veya akademik zararlarına rağmen kullanıma devam etme gibi belirtilerle kendini göstermektedir (Shapira, Lessig, Goldsmith, Szabo, Lazoritiz, Gold ve Stein, 2003).

Bunun yanında toplumsal bir sorun haline gelen problemlili internet kullanımı, bireylerin kendini kontrol etmede yetersiz kalmasına yol açan bir durum olarak da değerlendirilmektedir (Spada, 2014). Block (2008), internet bağımlılığı sergileyen bireylerde ortak olan dört özelliği ortaya koymuştur. Bunlar; (1) Aşırı internet kullanımı: Aşırı internet kullanan bireyler, çoğunlukla zaman hissini kaybeder ya da sıklıkla temel sorumluluklarını ihmal ederler. (2) Çekilme: Problemlili internet kullanım davranışı sergileyen bireyler, internete erişemediklerinde, öfke, depresyon ve gerginlik duygularını sergilerler. (3) Tolerans: Daha uzun süreli ve kaliteli internet kullanımı için, daha iyi bilgisayar donanımı, daha güncel yazılım ve daha çok zamana ihtiyaç duyarlar. (4) Olumsuz sonuçlar: Aşırı internet kullanımı bireylerin okul ve mesleki yaşamlarındaki başarılarında düşme, sosyal izolasyon ve yorgunluk gibi olumsuz sonuçlarla karşı karşıya kalmalarına neden olur.

Çoğu birey interneti olumsuz sonuçlarına maruz kalmadan kullanmakta ve internetin imkân ve faydalarından yararlanmaktadır. Fakat, bazı bireyler ise interneti problemlili olarak kullanmakta ve bu problemlili internet kullanımının yansımalarını kendi yaşamlarında görmektedirler. Problemlili internet kullanımına çoğu zaman, suçluluk, özlem ve çevrimiçi kaldığı süreyi azaltma ya da gizleme davranışları eşlik etmektedir. İnternet bağımlılığı, problemlili internet kullanımı ya da patolojik internet kullanımı davranışı sergileyen bireyler, kendilerini kötü, endişeli ya da izole hissettiklerinde internete bağlanma ve ruh hallerini değiştirme davranışı sergilerler (Morahan-Martin ve Schumacher, 2000).

Ceyhan (2011) tarafından gerçekleştirilen, üniversite öğrencilerinin interneti kullanma nedenlerine göre problemlili internet kullanım düzeylerinin incelendiği çalışmada, interneti eğlenmek ya da tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak için kullanan üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanım düzeylerinin interneti bilgi edinme amacıyla kullananlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kendilerini internet bağımlısı olarak tanımlayanlar ile ilgili olarak yapılan bir çalışmada, kendilerini internet bağımlısı olarak tanımlayanların büyük bir kısmının erkek ve çok oyunculu çevrimiçi rol yapma oyun MMOPRGs (- Massively Multiplayer Online Role-Playing Game - Devasa) oynayan çevrimiçi oyuncular oldukları görülmüştür. Bu durumun problemlili internet kullanımının en zararlı şekillerinden biri olduğu vurgulanmıştır (Orzack, Voluse, Wolf, ve Hennen, 2006).

İnternetin yanlış kullanımı, problemlı internet kullanımı gibi farklı problemlere neden olmasına rağmen internet teknolojisinin öğrenenlere sağladığı katkılar oldukça fazladır (Tuncer ve Özü, 2012). Bilgiye ulaşmada teknolojinin önemli bir yere sahip olduğu düşünöldüğünde, internetin eğitimsel amaçlarla kullanımının önemi daha iyi anlaşölmaktadır (Gündüz ve Özdiç, 2008). Yapılan araştırmalara göre öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyleri arttıkça bilgiye ulaşma amaçlı internet kullanım sıklıklarının arttığı görölmüşür (Şahin, 2009). Bunun yanında, problemlı internet kullanımının gelişiminde internetin eğlenme ve sosyal etkileşim amaçlı kullanılmasının önemli bir faktör olduğu belirtilmektedir (Ceyhan, 2011). Problemlı internet kullanımı davranışının sergilenmesinde, cinsiyet ve haftalık internet kullanım süresi gibi değişkenlerin farklılık oluşturmadığı belirtilmektedir (Balta ve Horzum, 2008).

Günümüzde öğretimsel amaçlarla internet teknolojilerinin sıklıkla kullanımı artık zorunla hale gelmiş ve öğretmen adaylarının problemlı internet kullanma durumlarının belirlenmesi önem göstermektedir. Aynı zamanda yapılan farklı çalışmalarda problemlı internet kullanım özelliklerine sahip olan bireylerin genellikle internetten oyun ve sohbet amaçlı yararlanan bireyler olduğu belirtilmektedir (Young, 1998; Chou ve Hsiao, 2000; Gencer, 2011). Bu açıdan hem öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanma durumlarının belirlenmesi hem de eğitsel internet kullanım durumları ile problemlı internet kullanım özelliklerinin ortaya konulması açısından bu çalışmanın yapılması önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inançları, problemlı internet kullanım durumları ve aralarındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu kapsamda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1. Öğretmen adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç düzeyleri nedir?
2. Öğretmen adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç düzeyleri
  - a. cinsiyete göre,
  - b. öğrenim görölen bölüme göre,
  - c. internet kullanım deneyimine göre,
  - d. günlük internet kullanım süresine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğretmen adaylarının problemlı internet kullanım durumları nedir?
4. Öğretmen adaylarının problemlı internet kullanım durumları
  - e. cinsiyete göre,
  - f. öğrenim görölen bölüme göre,
  - g. internet kullanım deneyimine göre,
  - h. günlük internet kullanım süresine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Öğretmen adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç düzeyleri ile problemlı internet kullanım durumları arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan birey ya da nesne kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim bölümü, Matematik, Fen Bilgisi, Sınıf ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği anabilim dalı, Eğitim Bilimleri bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık anabilim dalı, Türkçe Öğretmenliği ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümlerinde öğrenim gören 343 eğitim fakültesi lisans öğrencisinden oluşmaktadır. Tablo 1’de çalışma grubunun bölüm, anabilim dalı ve cinsiyete göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Anabilim Dalı ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Anabilim Dalı/Bölüm	Cinsiyet				Toplam	
	Erkek		Kadın		f	%
	f	%	f	%		
BÖTE	25	20.2	37	16.9	62	18.1
Türkçe Öğretmenliği	15	12.1	33	15.1	48	14.0
Matematik Öğretmenliği	5	4.0	21	9.6	26	7.6
Rehberlik ve Psikolojik Danış.	17	13.7	25	11.4	42	12.2
Sınıf Öğretmenliği	14	11.3	40	18.3	54	15.7
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	25	20.2	30	13.7	55	16.0
Fen Bilgisi Öğretmenliği	23	18.5	33	15.1	56	16.3
Toplam	124	36.3	219	63.7	343	100.0

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman görüşleri alınarak gerekli düzeltmeleri yapılan “Kişisel Bilgi Formu”, Şahin (2009) tarafından geliştirilen Eğitsel İnternet Kullanımı Öz Yeterlik İnançları Ölçeği ve Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan (2007) tarafından geliştirilen Problemler İnternet Kullanımı Ölçeği kullanılmıştır.

Şahin (2009)’in geliştirmiş olduğu Eğitsel İnternet Kullanımı Öz-yeterlik İnançları Ölçeği tek faktör altında toplanabilen 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri, Yetersizim (1), Kısmen Yeterliyim (2), Yeterliyim (3), Oldukça Yeterliyim (4), Tamamen Yeterliyim (5) şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı Cronbach alfa (α) 0.96 olarak verilmiştir.

Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan (2007) tarafından geliştirilen Problemler İnternet Kullanımı Ölçeği ise beşli likert bir ölçek olup, üç faktör altında toplanan 33 maddeden oluşmaktadır. Faktörler İnternetin olumsuz sonuçları (17 madde), Sosyal fayda / Sosyal rahatlık (10 madde) ve Aşırı kullanım (6 madde) olarak oluşturulmuştur. Ölçek maddeleri, Hiç uygun değil (1), Nadiren Uygun (2), Bazen Uygun (3), Oldukça Uygun (4), Tamamen Uygun (5) şeklinde

derecelendirilmektedir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı Cronbach alfa (α) 0.94 olarak verilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analiz edilmesinde; beş aralıklı likert tipi ölçeğe verilen yanıtlar toplanarak ham puanlar hesaplanmıştır. Her bir faktörde ki madde sayısı farklı olduğundan, bu puanlar her bir ham puan ilgili faktördeki madde sayısına bölünerek 20 ile çarpılmak suretiyle standartlaştırılmıştır. Böylece her bir faktördeki en düşük puan 20, en yüksek puan ise 100 olarak belirlenmiştir. Ham puanların standart puana dönüştürülmesinde şu formülden yararlanılabilir:

$$x_{standartpuan} = \frac{x_{hampuan}}{\text{ölçektekimaddesayısı}} \times 20$$

Şekil 1. Standart Puanların Hesaplanması

Öğretmen adaylarının alt ölçeklerden aldıkları puanlara göre buldukları grupları açıklayabilecek puan aralıkları belirlenmiştir. Hesaplanan puan aralıklarına göre, öğretmen adaylarının her faktörden aldıkları puanlar; 20-46 puan aralığında ise düşük puanlı, 47-74 aralığında ise orta düzey puanlı, 75 ve üstü puanda ise yüksek puanlı grup olarak değerlendirilmiştir. Bu aralıklar aşağıda verilen Şekil 2'deki gibi gösterilebilir.

20-46	} Düşük Puanlı Grup	}	100-20=80/3=26.66 $\cong$ 27
47-74	} Orta Düzey Puanlı Grup		
75-100	} Yüksek Puanlı Grup		

Şekil 2. Hesaplanan Puan Aralıkları

BULGULAR ve YORUMLAR

Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanımı Öz-yeterlik İnanç Düzeylerine İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının eğitsel internet öz-yeterlik inançlarının hangi düzeyde olduğu araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı öz-yeterlik inanç düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanımı Öz Yeterlik İnanç Düzeylerine İlişkin Bulgular

	N	$\bar{x}$	S.S	Min	Max	Düzeyler					
						Düşük		Orta		Yüksek	
						f	%	f	%	f	%
Eğitsel İnternet Kullanımı Öz yeterlik İnanç Düzeyleri	343	66.22	15.82	25.00	100.00	36	10.5	213	62.1	94	27.4

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı öz-yeterlik inanç düzeyleri ortalamalarının 66.22 olduğu görülmektedir. Bulgulara göre öğretmen adaylarının % 27.4'ünün yüksek, % 62.1'inin orta ve % 10.5'inin düşük düzeyde eğitsel internet kullanımı öz-yeterlik inanç düzeyine sahiptir. Bu bulgulara göre, öğretmen adaylarının büyük bir kısmının orta düzeyde eğitsel internet kullanımı öz-yeterlik inanç düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç Düzeylerinin Cinsiyete Göre Değişimi

Öğretmen adaylarının cinsiyete göre eğitsel internet kullanım öz-yeterlik düzeyleri araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre eğitsel internet kullanımı öz-yeterlik inanç düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç düzeylerinin cinsiyete göre İncelenmesi

	N	$\bar{x}$	Ss	Düzeyler						T	Sd	P	
				Düşük		Orta		Yüksek					
				f	%	f	%	f	%				
Eğitsel İnt. Kull. Öz-yeterlik İnanç Düzeyleri	Erkek	124	70.38	16.05	9	7.3	68	54.8	47	37.9			
	Kadın	219	63.86	15.23	27	12.3	145	66.2	47	21.5	3.74	341	.000

Tablo 3'e göre, eğitsel internet kullanımı öz-yeterlik inanç düzeyleri incelendiğinde, cinsiyetin öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı öz-yeterlik inanç düzeylerini farklılaştırdığı görülmektedir ($t_{(2-341)}=3.74$; $p<0.01$). Kadın öğretmen adaylarının, eğitsel internet kullanımı öz-yeterlik inançlarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğretmen adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç Düzeylerinin Öğrenim Görülen Bölüme Göre Değişimi

Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeyi ortalamalarının bölümlere göre değişimi ve ortalamaların hangi bölümler arasında farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre eğitsel internet öz-yeterlik inanç düzeylerine ilişkin ortalamalar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğrenim Görülen Bölüme Göre Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Öğrenim Görülen Bölüm	N	$\bar{x}$	S
1. BÖTE	62	71.42	13.70
2. Türkçe Öğrt.	48	59.52	15.84
3. Matematik Öğrt.	26	63.90	15.63
4. Reh. ve Psikolojik Dan.	42	69.78	13.55
5. Sınıf Öğrt.	54	59.03	14.65
6. Fen Bilgisi Öğrt.	55	70.58	18.83
7. Sosyal Bilgiler Öğrt.	56	67.24	13.34
Toplam	343	66.22	15.82

Tablo 4’de eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeylerine ilişkin ortalamaların en yüksek olduğu bölümün BÖTE ($\bar{X}=71.42$), en düşük bölümün ise Sınıf Öğretmenliği ($\bar{X}=59.03$) olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre ortalamalar arasındaki farklılaşmaların anlamlı olup olmadığına ilişkin yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğrenim Görülen Bölüme Göre Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	8393.274	6	1398.879	6.090	.000	1-2, 1-5,
Gruplarıçi	77181.858	336	229.708			2-6, 5-6
Toplam	85575.132	342				

Yapılan varyans analizi sonucunda, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre eğitsel internet kullanım öz-yeterlik düzeyleri arasındaki farklılığın anlamlı olduğu görülmüştür ($F_{(7-336)}=6.090$; $p<0.01$). Anlamlı farklılığın hangi bölümler arasında olduğunu görmek için yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeyleri incelendiğinde, BÖTE bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, Türkçe ve Sınıf öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Yine Türkçe öğretmenliği ile Fen Bilgisi öğretmenliği ve Sınıf öğretmenliği ile Fen Bilgisi öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören öğrenciler arasında da anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmüştür.

Öğretmen adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç düzeylerinin internet kullanım deneyimine göre değişimi

Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeyi ortalamalarının internet kullanım deneyimine göre değişimi ve ortalamaların internet kullanım deneyimlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının internet kullanım deneyimine göre eğitsel internet öz-yeterlik inanç düzeylerine ilişkin ortalamalar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. İnternet Kullanım Deneyimine Göre Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

İnternet Kullanım Deneyimi	N	$\bar{x}$	S
1. 1-2 Yıl	23	50.22	15.33
2. 3-4 Yıl	42	64.39	16.88
3. 5-6 Yıl	89	62.46	12.60
4. 7-8 Yıl	92	68.42	14.50
5. 9-10 Yıl	41	69.16	16.12
6. 10 ve daha fazla	56	74.36	15.61
Toplam	343	66.22	15.82

Tablo 6’da eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeyi ortalamasının en yüksek olduğu grubun, 10 yıl ve daha fazla internet kullanım deneyimine

($\bar{X}$ =74.36), en düşük eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeyine sahip grubun ise 1-2 yıl internet kullanım deneyimine ($\bar{X}$ =50.22) sahip olan grup olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının internet kullanım deneyimine göre eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeyi ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığına ilişkin yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. *İnternet Kullanım Deneyimine Göre Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	11798.169	5	2359.634	10.778	.000	1-2, 1-3,
Gruplarıçi	73776.964	337	218.923			1-4, 1-5,
Toplam	85575.132	342				1-6, 3-6

Yapılan varyans analizi sonucunda, internet kullanım deneyimine göre eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeyleri arasındaki farklılığın anlamlı olduğu görülmüştür ($F_{(5-337)}=10.77$; $p<0.01$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu görmek için yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeyleri, 1-2 yıllık deneyime sahip öğretmen adayları ile 3-4, 5-6, 7-8, 9-10 ve 10 ve daha fazla yıl internet kullanım deneyime sahip gruplar arasında farklılaştığı görülmektedir. Aynı zamanda 5-6 yıl internet kullanım deneyimine sahip grup ile 10 ve daha fazla yıl internet kullanım deneyimine sahip öğretmen adayları arasında da anlamlı düzeyde bir farklılaşma olduğu görülmüştür.

Öğretmen adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç düzeylerinin günlük internet kullanım süresine göre değişimi

Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeyi ortalamalarının günlük internet kullanım süresine göre değişimi ve ortalamaların günlük internet kullanım süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının internet kullanım deneyimine göre eğitsel internet öz-yeterlik inanç düzeylerine ilişkin ortalamalar Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. *Günlük İnternet Kullanım Süresi Göre Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler*

Günlük İnternet Kullanım Süresi	N	$\bar{x}$	S
1. 1 saatten daha az	88	63.12	17.30
2. 1-2 saat	112	65.22	15.92
3. 3-4 saat	98	68.14	13.55
4. 5-6 saat	29	67.59	16.11
5. 7-8 saat	6	78.33	14.01
6. 8 saatten daha fazla	10	74.64	16.30
Toplam	343	66.22	15.82

Tablo 8'de görüldüğü üzere günlük internet kullanım süresi 7-8 saat olan grubun ortalamasının ($\bar{X}$ =74.64), diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. En düşük eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzey ortalamasının ise, günlük internet kullanım süresi ise 1 saatten daha az olan gruba ait ($\bar{X}$ =63.12)

olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının günlük internet kullanım sürelerine göre ortalamalar arasındaki farklılaşmaların anlamlı olup olmadığına ilişkin yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. *Günlük İnternet Kullanım Süresi Göre Eğitsel İnternet Kullanım Öz-yeterlik İnanç Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	2965.855	5	593.171	2.420	.036	1-3, 1-5,
Gruplarıçi	82609.277	337	245.131			1-6, 5-2
Toplam	85575.132	342				

Tablo 9’a göre, internet kullanım süresine göre eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inanç düzeyleri arasındaki farklılığın anlamlı olduğu görülmüştür ($F_{(5, 337)}=2.420$; $p<0.05$). Farklılığın hangi gruplar arasında anlamlı olduğunu görmek için yapılan LSD analizi sonucunda, günlük 1 saatten daha az günlük internet kullanan öğretmen adayları ile günlük 3-4, 7-8 ve 8 saatten daha fazla internet kullanan öğretmen adayları arasındaki farklılığın anlamlı olduğu görülmüştür. Aynı zamanda günlük 1-2 saat internet kullanan grup ile 7-8 saat internet kullanan grup arasındaki farklılıkta anlamlı bulunmuştur.

Öğretmen Adaylarının Problemlı İnternet Kullanım Durumlarına İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının problemlı internet kullanım durumlarının hangi düzeyde olduğu araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının problemlı internet kullanım durumlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. *Öğretmen Adaylarının Problemlı İnternet Kullanım Durumlarına İlişkin Bulgular*

Faktörler	N	$\bar{x}$	S	Min	Max	Düzeyler					
						Düşük		Orta		Yüksek	
						f	%	f	%	f	%
1 İnternetin Olumsuz Sonuçları	343	37.75	13.34	24.71	90.59	270	78.7	67	19.5	6	1.7
2 Sosyal Fayda/Sosyal Rahatlık		42.53	13.08	24.00	92.00	243	70.8	92	26.8	8	2.3
3 Aşırı Kullanım		53.31	13.56	20.00	90.00	136	39.7	183	53.4	24	7.0
Toplam		42.03	11.85	25.45	83.03	255	74.3	83	24.2	5	1.5

Tablo 10’da görüldüğü gibi öğretmen adaylarının “İnternetin Olumsuz Sonuçları” puan ortalamaları $\bar{X}=37.75$, “Sosyal Fayda/Sosyal Rahatlık” puan ortalamaları $\bar{X}=42.53$ ve “Aşırı Kullanım” puan ortalamaları ise $\bar{X}=53.31$ ’dir. Öğretmen adaylarının problemlı internet kullanımı ölçeğinin İnternetin olumsuz sonuçları alt faktöründen aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde, öğretmen adaylarının % 1.7’sinin yüksek, % 19.5’inin orta ve % 78.7’sinin ise düşük internetin olumsuz sonuçlarından etkilendikleri görülmektedir. Elde edilen bu bulgulara göre, öğretmen adaylarının internetin olumsuz sonuçlarından etkilenme düzeylerinin düşük düzeyde olduğu ve öğretmen adaylarının internetin olumsuz sonuçlarından etkilenmedikleri söylenebilir. Sosyal fayda/sosyal rahatlık puanları incelendiğinde, öğretmen adaylarının % 2.3’ünün yüksek,

%26.8'sinin orta, % 70.8'sinin ise düşük sosyal fayda/sosyal rahatlık alt faktör puan ortalamasına sahip olduğu belirtilebilir. Buna göre, öğretmen adaylarının sosyal fayda/sosyal rahatlık amaçlı problemlerli internet kullanım durumlarının düşük düzeyde kaldığı ifade edilebilir. Aşırı kullanım puanları incelendiğinde ise % 7.0'ının yüksek, % 53.4'ünün orta, % 39.7'sinin ise düşük aşırı kullanım düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Bu bulguya göre, öğretmen adaylarının aşırı kullanım düzeylerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmen adaylarının problemlerli internet kullanım durumlarının cinsiyete göre değişimi

Öğretmen adaylarının cinsiyete göre problemlerli internet kullanım durumları araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre problemlerli internet kullanımı durumlarının farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Problemlerli İnternet Kullanım Durumlarına İlişkin Bulgular

Faktörler	N	$\bar{x}$	s	Düzeyler						T	Sd	P	
				Düşük		Orta		Yüksek					
				f	%	f	%	f	%				
İnternetin Olumsuz Sonuçları	Erkek	124	41.34	14.80	86	69.4	35	28.2	3	2.4	3.823	341	.000
	Kadın	219	35.72	12.00	184	84.0	32	14.6	3	1.4			
Sosyal Fayda/Sosyal Rahatlık	Erkek	124	47.69	14.33	71	57.3	48	38.7	5	4.0	5.754	341	.000
	Kadın	219	39.61	11.35	172	78.5	44	20.1	3	1.4			
Aşırı Kullanım	Erkek	124	53.52	13.46	46	37.1	71	57.3	7	5.6	.213	341	.831
	Kadın	219	53.20	13.65	90	41.1	112	51.1	17	7.8			
Toplam	Erkek	124	45.48	12.93	76	61.3	44	35.5	4	3.2	4.153	341	.000
	Kadın	219	40.07	10.74	179	81.7	39	17.8	1	.5			

Tablo 11'e göre, problemlerli internet kullanım puanları incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin, problemlerli internet kullanım durumlarını anlamlı düzeyde farklılaştırdığı görülmektedir ($t_{(2-341)}=4.153$; $p<0.01$). Erkek öğretmen adaylarının problemlerli internet kullanım düzeyleri kadın öğretmen adaylarından daha yüksektir. Problemlerli internet kullanım durumları ölçeğinin alt faktörleri incelendiğinde; internetin olumsuz sonuçları ($t_{(2-341)}= 5.754$; $p<0.01$) ve Sosyal Fayda /Sosyal Rahatlık ($t_{(2-341)}=3.823$; $p<0.01$) alt boyutlarında erkek öğretmen adaylarıyla kadın öğretmen adayları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir. Erkek öğretmen adaylarının, internetin olumsuz sonuçlarından kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla etkilendikleri söylenebilir. Aynı zamanda Sosyal fayda/Sosyal rahatlık açısından incelendiğinde, erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre anlamlı derecede daha yüksek internetten Sosyal fayda/Sosyal rahatlık amaçlı problemlerli internet kullanımı davranışı sergiledikleri görülmektedir ($t_{(2-341)}=5.754$;

$p < 0.01$). Erkek ve kadın öğretmen adayları arasında aşırı kullanım alt faktörü arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($t_{(3-341)} = 0.213$; $p > 0.05$). Doğan, Işıklar ve Eroğlu (2008) tarafından yapılan çalışmada erkeklerin problemlili internet kullanım düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan benzer bir çalışmada ise, öğrencilerin internet bağımlılığı bağımlılık düzeylerinin akademik başarı ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılaştığı, öğrencilerin akademik başarı düzeyleri arttıkça, internet bağımlılık düzeylerinin azaldığı görülmüştür (Esen ve Siyez, 2011).

Öğretmen Adaylarının Problemlili İnternet Kullanım Durumlarının Öğrenim Görülen Bölüme Göre Değişimi

Öğretmen adaylarının bölüme göre problemlili internet kullanım durumları araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre problemlili internet kullanım düzeylerine ilişkin ortalamalar Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Öğrenim Görülen Bölüme Göre Problemlili İnternet Kullanım Durumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Öğrenim Görülen Bölüm	N	$\bar{x}$	S
1. BÖTE	62	42.89	12.24
2. Türkçe Öğrt.	48	41.35	11.32
3. Matematik Öğrt.	26	38.65	7.66
4. Rehberlik ve Psikolojik Danış.	42	39.37	8.46
5. Sınıf Öğrt.	54	40.40	12.29
6. Fen Bilgisi Öğrt.	55	44.73	13.40
7. Sosyal Bilgiler Öğrt.	56	44.13	13.01
Toplam	343	42.03	11.85

Tablo 12’de problemlili internet kullanım durumlarına ilişkin ortalamaların en yüksek olduğu bölümün Fen Bilgisi Öğretmenliği ($\bar{X} = 44.73$), en düşük bölümün ise Matematik Öğretmenliği ($\bar{X} = 38.65$) olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre ortalamalar arasındaki farklılaşmaların anlamlı olup olmadığına ilişkin yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 13’de özetlenmiştir.

Tablo 13. Öğrenim Görülen Bölüme Göre Problemlili İnternet Kullanım Durumlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	1454.862	6	242.477	1.750	.109	Yok
Gruplarıçi	46564.868	336	138.586			
Toplam	48019.730	342				

Yapılan varyans analizi sonucunda, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre problemlili internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($F_{(6-336)} = 1.750$; $p > 0.05$).

Öğretmen Adaylarının Problemlı İnternet Kullanım Durumlarının İnternet Kullanım Deneyimine Göre Değişimi

Öğretmen adaylarının internet kullanım deneyimine göre problemlı internet kullanım durumları araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının internet kullanım deneyimine göre problemlı internet kullanım durumlarına ilişkin ortalamalar Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. İnternet Kullanım Deneyimine Göre Problemlı İnternet Kullanım Durumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

	İnternet Kullanım Deneyimi	N	$\bar{x}$	S
1.	1-2 Yıl	23	39.47	10.08
2.	3-4 Yıl	42	40.61	10.58
3.	5-6 Yıl	89	41.31	10.37
4.	7-8 Yıl	92	42.21	13.44
5.	9-10 Yıl	41	44.45	12.71
6.	10 ve daha fazla	56	43.21	12.24
	Toplam	343	42.03	11.85

Tablo 14’de internet kullanım deneyimine göre problemlı internet kullanım durumlarına ilişkin ortalamaların en yüksek olduğu internet kullanım deneyiminin 9-10 yıl ($\bar{X}=44.45$), en düşük internet kullanım deneyimi ise 1-2 yıl ($\bar{X}=39.47$) olduğu görölmektedir. Öğretmen adaylarının deneyim sahibi olduğu yıllara göre ortalamalar arasındaki farklılaşmaların anlamlı olup olmadığına ilişkin yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 15’de özetlenmiştir.

Tablo 15. İnternet Kullanım Deneyimine Göre Problemlı İnternet Kullanım Durumlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	602.539	5	120.508	.856	.511	Yok
Gruplarıçi	47417.191	337	140.704			
Toplam	48019.730	342				

Yapılan varyans analizi sonucunda, öğretmen adaylarının internet kullanım deneyimine göre problemlı internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı farklılık görölmemiştir ($F_{(5-337)}=.856$; $p>0.05$).

Öğretmen adaylarının problemlı internet kullanım durumlarının günlük internet kullanım süresine göre değişimi

Öğretmen adaylarının günlük internet kullanım süresine göre problemlı internet kullanım durumları araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının internet kullanım süresine göre problemlı internet kullanım durumlarına ilişkin ortalamalar Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. *Günlük İnternet Kullanım Süresine Göre Problemlı İnternet Kullanım Durumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler*

	Günlük İnternet Kullanım Süresi	N	$\bar{x}$	S
1.	1-2 Saat	88	37.60	8.51
2.	3-4 Saat	112	38.17	8.37
3.	5-6 Saat	98	45.54	13.23
4.	7 Saat ve daha fazla	45	52.63	12.88
	Toplam	343	42.03	11.85

Tablo 16’da günlük internet kullanım süresine göre problemlı internet kullanım durumlarına ilişkin ortalamaların en yüksek olduğu internet kullanım süresinin 7 saat ve daha fazla ($\bar{X}$ =52.63), en düşük internet kullanım süresinin ise 1-2 saat ($\bar{X}$ =37.60) olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının günlük internet kullanım sürelerine göre ortalamalar arasındaki farklılaşmaların anlamlı olup olmadığına ilişkin yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 17’de özetlenmiştir. Ceyhan (2011) tarafından yapılan çalışmada haftalık internet kullanım süresinin internet bağımlılık düzeyini yordadığı görülmüştür. Yapılan çalışmada ise günlük internet kullanım süresinin ile problemlı internet kullanım düzeyini anlamlı düzeyde farklılaştırdığı bulunmuştur.

Tablo 17. *İnternet Kullanım Süresine Göre Problemlı İnternet Kullanım Durumlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	9659,512	3	3219,837	28,45	,000	1-3, 1-4,
Gruplarıçi	38360,218	339	113,157			2-3, 2-4,
Toplam	48019,730	342				3-4

Yapılan varyans analizi sonucunda, internet kullanım süresine göre problemlı internet kullanım durumları arasındaki farklılığın anlamlı olduğu görülmüştür ($F_{(3-339)}=28.45$; $p<0.00$). Anlamlı farklılığın hangi günlük internet kullanım süreleri arasında olduğunu görmek için yapılan LSD testinin sonuçlarına göre problemlı internet kullanım durumlarına bakıldığında, günlük 7 ve daha fazla saat internet kullanan öğretmen adaylarının, 1-2, 3-4 ve 5-6 saat günlük internet kullanan öğretmen adaylarından, ayrıca 5-6 saat internet kullanan öğretmen adaylarının 1-2 ve 3-4 saat günlük internet kullanan öğretmen adaylarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Durumları İle Problemlı İnternet Kullanım Durumları Arasındaki İlişki

Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım alışkanlıkları ile problemlı internet kullanım alışkanlıkları arasındaki ilişkiye ait bulgular Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18.Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Alışkanlıkları İle Problemlı İnternet Kullanım Alışkanlıkları Arasındaki İlişki

			Problemlı İnternet Kullanımı
Eğitsel	İnternet	R	-,026
Kullanımı	Özyeterlik	P	,635
Düzeyi		N	343

Tablo 18'deki verilere göre öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım düzeyleri ile problemlı internet kullanım alışkanlıkları arasında bir ilişki olmadığı görülmektedir. Tekinarslan ve Gürer (2011) tarafından yapılan çalışmada, eğitsel amaçlı internet kullanan bireyler ile kullanmayan bireyler arasında problemlı internet kullanım düzeyleri arasındaki farklılık araştırılmıştır. İki grup arasında yalnızca, problemlı internet kullanımının “Kaçma (Kendisini bunaltan her şeyden uzaklaşma)” boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma, öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı öz yeterlik inançlarının orta düzeyde olduğunu ve bunun yanında problemlı internet kullanım düzeylerinin ise düşük düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuca göre eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin daha çok internete dayalı araştırmalara yönlendirilmesi için proje ödevlerinin verilmesi gerekmektedir. Böylece internetin bilimsel amaçlı kullanımının sağlanacağı düşünülmektedir. Bunun yanında araştırma sonuçları, cinsiyetin öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı öz yeterlik inanç düzeylerini farklılaştırdığını, kadın öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı öz yeterlik inançlarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Erkek öğretmen adayları internetin bilimsel amaçlara yönelik kullanımı için bilgilendirilmeli ve teşvik edilmelidir. Bölüm düzeyinde yapılan analiz sonuçları ise, BÖTE bölümünde öğrenim gören öğrencilerin eğitsel internet kullanım düzeylerinin, Türkçe ve Sınıf Öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu göstermiştir. Öğretmen adaylarının problemlı internet kullanım düzeylerine ilişkin yapılan analiz sonuçları, cinsiyetin öğretmen adaylarının, problemlı internet kullanım durumlarını anlamlı düzeyde farklılaştırdığını göstermiştir. Erkek öğretmen adaylarının problemlı internet kullanım düzeyleri kadın öğretmen adaylarından daha yüksektir. İnternetin genelde erkek öğretmen adayları tarafından sosyal ve eğlence amaçlı kullanıldığı düşünülmektedir.

Araştırma, öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz yeterlik inançları ile problemlı internet kullanım özellikleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermiştir.

KAYNAKLAR

- Balta, Ö. Ç. ve Horzum, M. B. (2008). The Factors that affect internet addiction of students in a web based learning environment. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 41(1), 187-205.
- Block, J. (2008). Issues for DSM-V: Internet addiction. *American Journal of Psychiatry*, 165(3), 306-307.
- Ceyhan, A. A. (2011). Ergenlerin Problemlı İnternet Kullanım Düzeylerinin Yordayıcıları, *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 18(2), 85-94.
- Ceyhan, A. A. (2011). Predictors of Adolescents' Problematic Internet Use Levels. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi/Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health*, 18(2), 85-94.
- Ceyhan, A. A. ve Ceyhan, E. (2007). Üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanım düzeyleri ile denetim odağı, antisosyal eğilim ve sosyal normlara uyum düzeyleri arasındaki ilişkiler. E. Erginer (Ed.), 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi içinde (s. 77-82). Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi
- Chou, C., & Hsiao, M. C. (2000). "Internet Addiction, Usage, Gratifications, and Pleasure Experience: The Taiwan College Students" Case. *Comput. Educ.* 35(1), 65-80.
- Çağır, G. ve Gürkan, U. (2010). Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanım Düzeyleri İle Algılanan İyilik Halleri Ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(24), s. 70-85.
- Doğan, H., Işıklar, A., ve Eroğlu, S. E. (2010). Ergenlerin problemlı internet kullanımının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi/Journal Of Kâzım Karabekir Education Faculty*, (18), 106-124
- Durndell, A., & Haag, Z. (2002). Computer Self Efficacy, Computer Anxiety, Attitudes Towards the Internet and Reported Experience with the Internet, by Gender, in an East European Sample. *Computers in Human Behavior*, 18(5), 521-535.
- Esen, E. ve Siyez, D. M. (2011). Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-sosyal Değişkenlerin İncelenmesi. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, 4(36).
- Gencer, S. L. (2011).Ortaöğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Durumlarının İnternet Kullanım Profilleri ve Demografik Özelliklere Göre Farklılıklarının İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü. Isparta
- Gündüz, Ş. ve Özdiñç, F. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin İnternet öz-yeterlikleri. 8th International Educational Technology Conference. 6-9 Mayıs 2008. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Morahan-Martin, J., & Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological Internet use among college students. *Computers in Human Behavior*, 16(1), 13-29.
- Oral, B. (2004). Öğretmen adaylarının internet kullanma durumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(10), 1-10.
- Orzack, M. H., Voluse, A. C., Wolf, D., & Hennen, J. (2006). An ongoing study of group treatment for men involved in problematic Internet-enabled sexual behavior. *CyberPsychology & Behavior*, 9(3), 348-360.

- Shapira, N.A., Lessig, M.C., Goldsmith, T.D., Szabo, S.T., Lazoritz, M., Gold, M.S. & Stein, D.J. (2003). Problematic internet use: Proposed classification and diagnostic criteria. *Depress Anxiety*,17, 207-216.
- Spada, M. M. (2014). An Overview Of Problematic Internet Use, *Addictive behaviors*, 39(1), 3-6.
- Şahin, İ. (2009). Eğitsel İnternet Kullanım Öz-Yeterliği İnançları Ölçeğinin Geçerliği ve Güvenirliği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), s. 461-471.
- Tekinarslan, E. ve Gürer, M. D. (2011). Problematic Internet use among Turkish university students: A multidimensional investigation based on demographics and Internet activities. *International Journal of Human Sciences*[Online]. 8:1.
- Tuncer, M. ve Özüt, A. (2012). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanımına Yönelik Öz Yeterlik İnançları, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 7/2 Spring 2012, p.1079-109.
- Young, K. S. (1998). Internet addiction: The Emergence of A New Clinical Disorder. *CyberPsychology & Behavior*, 1(3), 237-244.

SUMMARY

Internet and Internet applications provide many different opportunities to people of today for making life easier enriching it. The use of the Internet for communication, shopping and education are among these opportunities. Educational applications of the Internet come into prominence and the use of the internet for educational purposes is gaining importance. The proliferation of Web 2.0 technologies and the accompanying collaborative web environment, support the use of the Internet for educational purposes. Regarding different studies for the use of the Internet, people use internet for entertainment, communication, playing games, doing research and in order to meet the different educational requirements. Among these purposes, perhaps the most important one is use of the Internet for educational purposes. Especially nowadays, with increasing use of the internet, there has been an increase in problematic Internet use (Spada, 2014). Problematic Internet use or Internet addiction, represent the problems created by excessive use of internet (Ceyhan, 2011). Problematic internet use affects the lives of individuals at different levels. Individuals with problematic Internet use habits, may neglect or postpone the work to do in daily life, their mind is constantly preoccupied with the Internet, both academic and personal development of individuals are influenced in a negative direction due to excessive internet use and they experience health, communication and time management issues (Ceyhan, 2011; Çağır ve Gürkan, 2010). Problematic Internet use that has become a social problem is also considered as a condition that leads to the inadequacy of individual self-control (Spada, 2014).

Most individuals use the Internet without being exposed to negative consequences and take advantage of the possibilities and benefits of the Internet. However, some individuals use the internet as problematic and that problematic Internet using reflects their own lives. Most of the time, guilt, longing, and reducing or hiding the time spent online behaviors follow problematic internet use. When Individuals who exhibit Internet addiction, problematic Internet use, or pathological internet use behaviors feel bad, anxious or isolated about themselves, exhibit connecting to the internet and changing mood behaviors (Morahan-Martin & Schumacher, 2000).

This research, aims to determine the relation between teacher candidates' educational Internet use self-efficacy beliefs levels and their problematic Internet use. Screening model was used to collect research data. The working group is consist of 343 education faculty undergraduate students studying in Ahi Evran University Faculty of Education, Primary Education Section, departments of Mathematics, Science, Classroom teaching and Social Studies, Educational Sciences section Guidance and Counselling department, Turkish Language Teaching and Computer and Instructional Technologies (CEIT) Department.

The research has revealed that educational internet use self-efficacy belief levels of teacher candidates are at the medium level ($\bar{x}=66.22$), as well as their problematic Internet use levels are at the low level ($\bar{x}=42.03$). In addition,

research results has showed that gender of teacher candidates differentiate their educational Internet use self-efficacy beliefs ($t_{(2-341)}=3.74$; $p<0.01$), women teacher candidates' educational Internet use self-efficacy belief levels is higher than male teachers. Besides, the results of the analysis carried out at chapter level has showed that educational internet use levels of the students studying in the department of CEIT are significantly higher than the students of Turkish Language Teaching and Classroom teaching departments ($F_{(7-336)}=6.090$; $p<0.01$). Analyze results of problematic Internet use levels of teacher candidates has showed that gender of teacher candidates significantly differentiate problematic Internet use ($t_{(2-341)}=4.153$; $p<0.01$). Male teacher candidates' levels of problematic Internet use is higher than female teachers.

The research has showed that there is not a significant relationship between teacher candidates' educational Internet use self-efficacy beliefs levels and their problematic Internet use. According to the studies in literature, teacher candidates' information literacy levels increase in accordance with their use frequency of the internet to access information (Şahin, 2009). It is stated that, variables such as gender and weekly internet usage time do not differentiate problematic internet use behavior (Balta & Horzum, 2008). In a study conducted by Tekinarslan and Gürer (2011), it has investigated the differences between the levels of problematic Internet use among the individuals using the Internet for educational purposes and the individuals who don't use for it. Between the two groups, only "escape" (moving away from everything which overwhelm) dimension of problematic Internet use has differentiated significantly. In a similar study, it has shown that internet addiction levels of students' are differentiated according to the academic achievement and sex variables and when students' academic achievement levels increase, internet addiction levels are decreasing (Esen & Siyez, 2011). In addition, in a study conducted by Ceyhan (2011), it has found that academic achievement and gender is not a predictor of internet addiction, but the level of internet usage time per week is a predictor of internet addiction. In this study, it has found that the level of internet usage time per day significantly differentiate problematic Internet use. In a study conducted by Doğan, Işıklar and Eroğlu (2008), it has found that men have higher levels of problematic Internet use than women. Also problematic Internet use scores of the individuals benefiting from the internet to study has found lower than those using the internet in order to play games.